

Nederland is een zeenaaktslak rijker: de Witgezoomde knuppelslak
Eubranchus linensis Garcia-Gomez, Cervera & Garcia, 1990

Fig. 1. Witgezoomde knuppelslak, Oosterschelde, 2014. De witte rand rondom de voet en de witte toppen van de cerata in combinatie met de witte vlekjes zijn duidelijk zichtbaar. Foto Marion Haarsma.

Brendan Oonk & Luna van der Loos

A new species of nudibranch in the Netherlands: *Eubranchus linensis* Garcia-Gomez, Cervera & Garcia, 1990

Summary

A new nudibranch species for the Netherlands has been discovered, *Eubranchus linensis*, but as it turns out, that species has already been here for a long time. The related species *Eubranchus pallidus* has been found since 1951. However, photo records showed that some of the earlier observations identified as *Eubranchus pallidus* were *Eubranchus linensis*.

Bleke knuppelslak

De Bleke knuppelslak *Eubranchus pallidus* (Alder & Hancock, 1842) is een zeenaaktslak die sinds 1951 wordt aangetroffen in de Nederlandse kustwateren (fig. 2). Deze niet algemene slak eet hydroïdpoliepen en wordt vooral gezien aan het eind van het voorjaar. De soort komt voor van de Noord-Amerikaanse kust tot aan Noorwegen en zuidelijk tot in de Middellandse zee. In Nederland worden de dieren voornamelijk gezien in het centrale en westelijke deel van de Oosterschelde, maar ze zijn ook in het Grevelingenmeer gevonden. Met 23 mm kan de Bleke knuppelslak vrij groot worden. Deze slak heeft veel verschillende kleurvarianten. De slak dankt zijn Nederlandse naam aan de bleke variant. Maar er zijn ook exemplaren aangetroffen met veel rood, bruin en zelfs zwart pigment. In mei 2016 werd duidelijk dat een deel van deze kleurvarianten in Nederland een andere soort zeenaaktslak is: *Eubranchus linensis*.

Witgezoomde knuppelslak

Eubranchus linensis is in 1990 voor de wetenschap beschreven door Garcia-Gomez, Cervera & Garcia. De soort is toen gevonden op verschillende plekken langs het Iberisch schiereiland.

Het meest onderscheidende kenmerk is de aanwezigheid van een dunne, witte lijn die langs de voet loopt (fig. 1, 3). Wij stellen daarom de Nederlandse naam **Witgezoomde knuppelslak** voor. De witte lijn is echter niet altijd duidelijk aanwezig; hij kan korrelig en onderbroken zijn. Andere kenmerken zijn de aanwezigheid van oranje vlekken op het lichaam en de witte toppen van de cerata (uitstulpingen op de rug) en rhinoforen (reuksprietten). Soms zijn er ook witte vlekjes op de cerata aanwezig.

Kenmerken

De Bleke knuppelslak is te onderscheiden van de Witgezoomde knuppelslak door het compleet ontbreken van een witte lijn rondom de voet. Geheel witte kleurvormen van de Bleke knuppelslak hebben nooit oranje pigment, dit in tegenstelling tot de Witgezoomde knuppelslak waar altijd oranje pigment op het lichaam zit. Varianten van de Bleke knuppelslak met veel pigment hebben oranje vlekken zowel op het lijf als op de papillen, terwijl de Witgezoomde knuppelslak uitsluitend oranje vlekken op het lichaam heeft. Verder zijn gepigmenteerde varianten van de Bleke knuppelslak ook goed te herkennen aan het kleurpa-

Fig. 2. Bleke knuppelslak. Foto Natasja Vandepierre

troon op de toppen van de papillen: achtereenvolgens een witte band, een oranje band en een wit topje.

Onderzoek

Op basis van foto's is duidelijk geworden dat de Witgezoomde knuppelslak al in 2003 in het Grevelingenmeer is aangetroffen. Mogelijk betreffen ook andere, eerdere waarnemingen van de Bleke knuppelslak de Witgezoomde knuppelslak. Herwaarding van oude foto's kan uitsluitsel geven over welk deel van de waarnemingen Witgezoomde knuppelslakken zijn. Als gevolg van de Nederlandse waarnemingen, wordt er nu ook in

Fig. 3. Witgezoomde knuppelslak, Grevelingenmeer, 2014. Op dit exemplaar zijn de oranje vlekken en de (onderbroken) witte rand rondom de voet duidelijk te zien. Foto © Mick Otten.

de rest van Europa extra aandacht besteed aan knuppelslakken op oude onderwaterfoto's. Het blijkt dat op veel andere locaties een deel van de Bleke knuppelslakken ook Witgezoomde knuppelslakken zijn. Hierdoor weten we nu dat de Witgezoomde knuppelslak in een groter gebied voorkomt dan eerst werd gedacht. Het lastige is dat er ook foto's gevonden zijn waarop slakken staan die een mix van kenmerken vertonen. Toekomstig DNA-onderzoek kan duidelijkheid geven over welke kleurvarianten aan welke soort toegewezen kunnen worden. Misschien kunnen er dan ook meer conclusies getrokken worden over de ecologie van het dier.

Bovenstaande tekst is grotendeels gebaseerd op het bericht dat de auteurs namens de Stichting ANEMOON op 07-07-2016 op naturetoday.com plaatsten.

Geraadpleegde bronnen

- EDMUNDS M. & A. KRESS, 1969. On the European species of *Eubbranchus* (Mollusca: Opisthobranchia). – Journal of the Marine Biology Association 49: 879-912.
- GARCÍA-GÓMEZ J.C., J.L. CERVERA & F.J. GARCÍA, 1990. Description of *Eubbranchus linensis* new species (Nudibranchia), with remarks on diauly in nudibranchs. – Journal of Molluscan Studies 56: 585-593.
- DE BRUYNE R., S. VAN LEEUWEN, A. GMELIG MEYLING & R. DAAN (red.), 2013. Schelpdieren van het Nederlandse Noordzeegebied: Ecologische atlas van de mariene weekdieren (Mollusca). – Uitgeverij Tirion, Utrecht en Stichting ANEMOON, Lisse.

Adres van de auteurs
 brendan.oonk@gmail.com
 lunavdloos@gmail.com
 Beiden: Stichting ANEMOON